

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Kortrijk Havenkaai

Kortrijk, West-Vlaanderen

2023D123

NOTA

VERSLAG VAN RESULTATEN

LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK

OE-ID van de archeologienota: 19335

RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Ruben Vergauwe

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	i
INLEIDING	ii
1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	iii
1.1 Administratieve gegevens	iii
1.2 Synthese	iv
1.3 Gemotiveerd advies	v
BIBLIOGRAFIE	vi
BIJLAGE	vii

INLEIDING

De initiatiefnemer plant uitbreiding van een bestaand woonpark en de realisatie van een uitbreiding van het hogeschoolcomplex Howest aan de Havenkaai in Kortrijk. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 1,08 ha, de gecombineerde ingrepen zullen het volledige projectgebied omvatten.

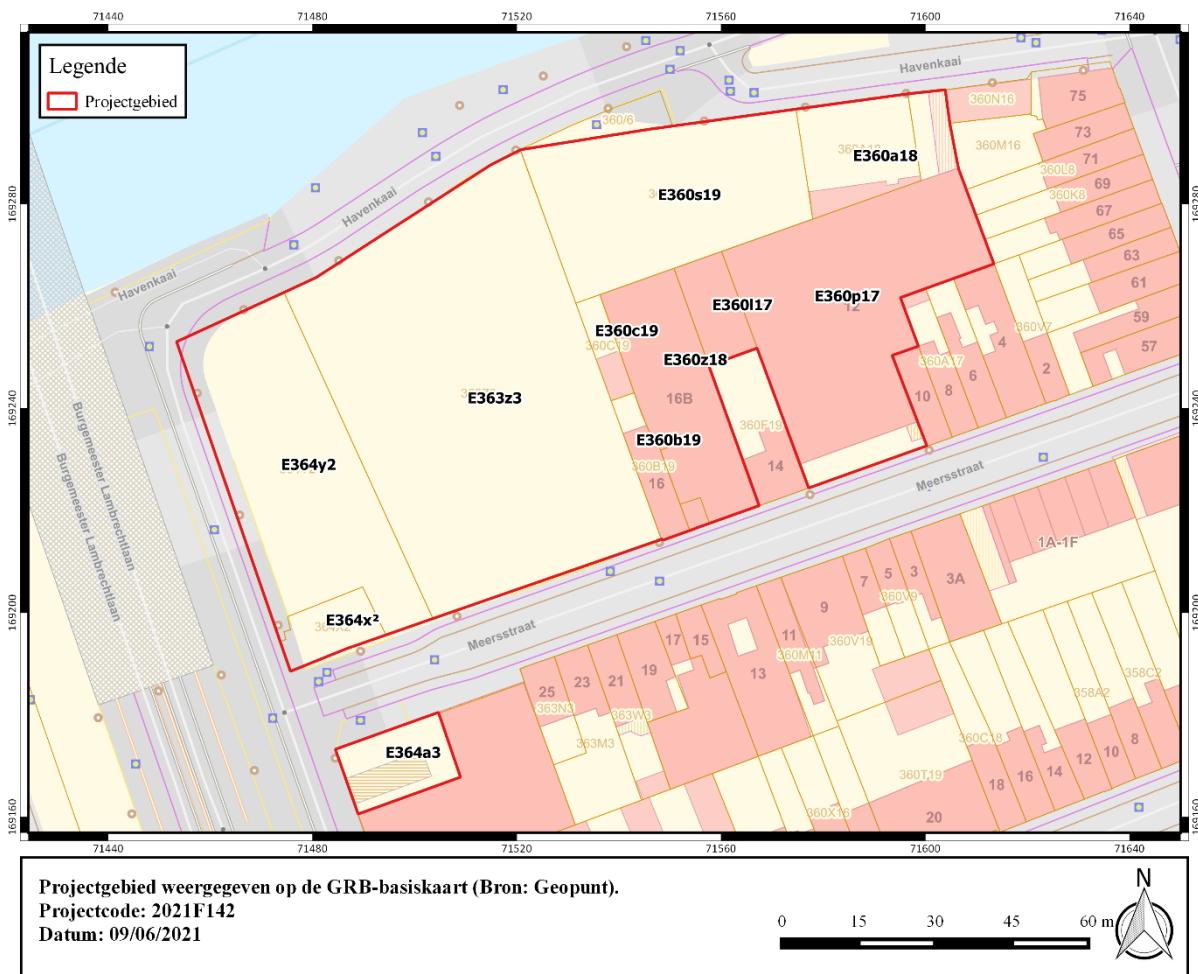
Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. De archeologienota werd opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 1000 m² bedraagt en de gecombineerde oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft meer dan 3000 m² bedraagt. Op basis van de archeologienota werd een advies geformuleerd naar uitgesteld vooronderzoek (Willaert 2021, Van Goidshoven 2021).

RUBEN WILLAERT NV is aangesteld om dit uitgesteld vooronderzoek uit te voeren in de eerste plaats door middel van een landschappelijk bodemonderzoek met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2023D132	
ONDERZOEKSFASE	landschappelijk bodemonderzoek	
BEGINDATUM ONDERZOEKSFASE	14/03/2023	
EINDDATUM ONDERZOEKSFASE	28/04/2023	
<i>BOUNDING GEOMETRY</i>	X ₁ : 71414	Y ₁ : 169157
	X ₂ : 71639	Y ₂ : 169314
KADASTER [xx]	Afdeling 1	Sectie E
	nr's: 364y2, 363z3, 364x2, 360b19, 360z18, 360c19, 360s19, 360a18, 360p17, 360l17	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 1	

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de herontwikkeling van een terrein aan de Havenkaai te Kortrijk. Het projectgebied bestaat uit twee delen. Het noordelijke deel is ca. 1,05 ha groot, het zuidelijke deel heeft een oppervlakte van ca. 286 m². Op het terrein is bebouwing aanwezig over een oppervlakte van ca. 2620 m², het overige terreindeel is volledig verhard.

Het historische centrum van Kortrijk bevindt zich op een donk in de Leie. Het onderzoeksgebied bevindt zich in het alluvium van de Leie. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied een profiel weer waarvan de top bestaat uit fluviatiele afzettingen van het Holoceen. De bodemkaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied geen informatie weer. Vanwege de ligging binnen het alluvium van de Leie kan redelijkerwijs aangenomen worden dat de bodem bestaat uit hydromorfe klei of zandleem. Op het hoogtemodel is te zien dat er zeer waarschijnlijk reeds maaiveldwijzigingen zijn uitgevoerd in het kader van de huidige bebouwing. De impact van deze reliëfwijzigingen en de aanwezige structuren op het bodemarchief is voorsnog ongekend. Vanwege de ligging binnen het overstromingsgebied van de Leie kan redelijkerwijs aangenomen worden dat het terrein in het verleden weinig geschikt was voor

permanente bewoning of bewerking. Het moerasland langs de Leie moet wel enigszins gunstig geweest zijn voor rondtrekkende jager-verzamelaars.

Op het historisch kaartmateriaal is te zien dat het onderzoeksgebied zich ten westen van het historische centrum van Kortrijk bevindt. Op de Deventerkaart is te zien dat de omgeving van het onderzoeksgebied bestaat uit grasland. Ook op de Ferrariskaart is de omgeving van het onderzoeksgebied weergegeven als meersgebied. Zowel ter hoogte van het onderzoeksgebied als aan de overzijde van de Leie is te zien dat er een complex grachtensysteem is aangelegd. Zeer waarschijnlijk werden de omliggende percelen reeds in de 18e eeuw ingericht als bleekweiden waar linnen werd gebleekt door blootstelling aan de zon. Op het 19e-eeuws kaartmateriaal zijn de evenwijdige greppelsystemen die typisch zijn voor een gebruik als bleekweide zeer duidelijk in kaart gebracht. Binnen het onderzoeksgebied zijn verschillende oost-west gerichte greppels te zien die evenwijdig lopen aan de rivier. In het westen en oosten van het noordelijke polygoon zijn structuren afgebeeld. Binnen de orthofotosequentie is te zien dat het terrein al zeker sinds de jaren '70 is bebouwd. Op het oudste luchtbeeld is te zien hoe het terrein wordt ingenomen door verschillende loodsen en verharding. Op de opname van 2008-2011 is te zien hoe de loodsen in het westelijke terreindeel worden gesloopt. Pas op het luchtbeeld van 2016 is de huidige situatie te herkennen.

In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn meerdere archeologische vindplaatsen en indicatoren gekend. Het merendeel van deze vindplaatsen betreffen waarnemingen in het stadscentrum van Kortrijk bij werfcontroles. Hierbij werden resten aangetroffen die voornamelijk te koppelen zijn aan bewoning en activiteiten binnen de middeleeuwse stadskern. Onderzoek in de ruime omgeving wijst echter op een quasi continue menselijke aanwezigheid en bewoning sinds de steentijden. Vooral de vruchtbare terrassen langs de Leie moeten sinds oudsher een aantrekkingskracht hebben gehad op zowel rondtrekkende groepen jager-verzamelaars tijdens het finaal paleolithicum en mesolithicum en vroege landbouwers vanaf het neolithicum. De streek rond Kortrijk kent eveneens een zeer groot aantal Romeinse vindplaatsen. Deze nederzettingen bevinden zich echter op de drogere randen en de terrassen. Het alluvium zelf is te nat voor permanente bewoning.

Hoewel op basis van de landschappelijke factoren en de gekende waarden ter hoogte van het onderzoeksgebied uitgegaan kan worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed blijkt uit de waarnemingen van het landschappelijk bodemonderzoek dat het bodemarchief vlakdekkend en tot op aanzienlijke mate is verstoord, zelfs in die mate dat het mechanisch boren deels werd gehinderd.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande ontwikkeling aan de Havenkaai te Kortrijk worden geen bijkomende onderzoeksdoelen aanbevolen. De waarnemingen van het landschappelijk bodemonderzoek wijzen op een vlakdekkende verstoring van het bodemarchief tot op aanzienlijke diepte. De kans dat bijkomend archeologisch onderzoek, in eender welke vorm, in dit geval nog kan leiden tot wezenlijke kenniswinst is minimaal. Vanwege dit gebrek aan mogelijke kenniswinst wordt een doorlopend onderzoekstraject als weinig zinvol ingeschat.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Niet van toepassing

KAARTMATERIAAL

Niet van toepassing

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroenderfgoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	iv
--	----

